

مطالعه و بررسی ساختار دفاعی قلعه رستم، بزرگترین قلعه خشتی سیستان

ویدا کاظم پور*

دانشجو کارشناسی ارشد باستان شناسی دانشگاه بیرجند vda.kazempour@birjand.ac.ir

چکیده

قلعه، برج و بارو، ارگ، کهندژ، دربند، خندق و دروازه و نظایر آنها حکایت از ناامنی محیط زندگی و توجه و تدبیر آگاهانه ایرانیان به ملاحظات دفاعی و امنیتی بوده است. شرایط جغرافیای طبیعی، جلگه‌ی نسبتاً هموار و موقعیت مرزی دشت سیستان از جمله عواملی است که؛ این سرزمین را از گذشته مورد هجوم مکرر تهاجمات داخلی و خارجی قرار داده است. از این رو حکمرانان و ساکنین سیستان برای مصون ماندن از حملات دشمن در دوره‌های مختلف اقدام به ساخت قلاع بزرگ و مستحکم با حصارهای مرتفع و بکارگیری مصالح بوم‌آورد و هنر بومی می‌نمودند. قلعه رستم یکی از بزرگترین قلاع پابرجا دوران اسلامی در جنوب دشت سیستان می‌باشد که دارای کاربری زیستی، دفاعی و سیاسی بوده است. این قلعه شامل: بارو و برج‌های نگهبانی و خندق، مجموعه حاکم‌نشین، خانه‌های مسکونی، یخدان و اصطبل می‌باشد. نگارندگان با رویکرد توصیفی-تحلیلی و بررسی و مطالعه‌ی فضاهای موجود در بنا، سعی در پی بردن به چگونگی تامین امنیت در این قلعه دارند.

کلمات کلیدی: ساختار دفاعی، قلعه رستم، سیستان، قلعه خشتی